

Zespół Szkół Zawodowych
im. Piastów Opolskich
w Krapkowicach

PROPOZYCJE TEMATÓW NA USTNY EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA POLSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 2011/2012

Literatura

1. Rosja w oczach pisarzy. Omów temat na wybranych przykładach.
2. W jaki sposób literatura wybranych epok (np. średniowiecze, barok, współczesność) prezentuje niepokoje metafizyczne?
3. Przedstaw zjawisko ironii i jej funkcję na przykładzie wybranych tekstów literackich z różnych epok.
4. Zaprezentuj wybranego poetę współczesnego, którego odkryłeś/-aś dla siebie. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na język tekstów, ich tematykę, sposoby obrazowania.
5. Portret córki w literaturze polskiej i obcej. Przedstaw na wybranych przykładach.
6. Różnorodne ujęcia nostalgii w literaturze. Omów problem na wybranych przykładach.
7. Koncepcja poety i poezji w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
8. Narrator wobec świata przedstawionego. Omów jego funkcje w dziele literackim, odwołując się do wybranych utworów z XIX i XX wieku.
9. Funkcje groteski w kreowaniu wizji świata i człowieka. Rozważ problem, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
10. Alegoria, symbol, parabola - omów ich funkcje w literaturze, odnosząc się do wybranego materiału literackiego.
11. Dziedzictwo literatury romantycznej. Rozważ problem, odwołując się do wybranych przykładów.
12. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
13. Nowatorstwo, awangarda w utworach literackich XX wieku. Analiza wybranych dzieł.
14. Wizerunek Sarmaty w literaturze polskiej. Przedstaw jego ewolucję i porównaj sposoby kreowania na podstawie wybranych utworów.
15. Motywy tyrtejskie w literaturze. Omów ich funkcje w wybranych utworach literackich.
16. Jak, gdzie i co jadają bohaterowie literaccy? Przedstaw motyw sztuki kulinarnej w tekstach literackich różnych epok.
17. Dialog z tradycją (Np. antyczną, biblijną) w twórczości wybranego poety (prozaika) XX wieku. Analiza wybranych utworów.
18. Topos labiryntu. Przedstaw różne ujęcia i funkcje motywu w wybranych utworach literackich.
19. Koncepcja dzieła otwartego w teorii i praktyce. Omów zjawisko na wybranych przykładach.
20. Poezja religijna - wczoraj i dziś. Interpretując wybrane utwory, omów ewolucję gatunków literackich i sposoby wyrażania uczuć.
21. Pomiędzy mitem i historią – liryka Zbigniewa Herberta. Przedstaw problem na wybranych przykładach.
22. Literackie pary kochanków. Przedstaw na przykładach wybranych dzieł.

23. Poezja jako moralizowanie. Omów problem na podstawie wybranych utworów Czesława Miłosza i Zbigniewa Herberta.
24. Codziennosc jako tworzywo literatury. Omów sposoby wykorzystywania powszednich doświadczeń człowieka w wybranych utworach współczesnych.
25. Literatura w służbie ideologii. Dokonując analizy tekstów, zwróć uwagę na przyczyny i skutki tego zjawiska.
26. Sonet w polskiej tradycji literackiej. Przeanalizuj wybrane przykłady.
27. Historia jako czynnik determinujący ludzki los. Omów problem, analizując wybrane utwory literackie.
28. Literatura jako narzędzie walki z systemem. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory XIX i XX wieku.
29. „Marność nad marnościami i wszystko marność”- przedstaw biblijny rodowód motywu „vanitas” i wykaż jego obecność w tekstach literatury różnych epok.
30. Postawa outsidera jako wyraz buntu i wrażliwości. Omów problem na wybranych przykładach literatury polskiej i obcej.
31. Boże Narodzenie jako źródło inspiracji literackiej. Przedstaw funkcjonowanie tego motywu w literaturze polskiej.
32. Wykaż żywotność archetypu Hioba na wybranych przykładach literackich z różnych epok.
33. Wierność i kompromis w życiu bohaterów literackich. Na wybranych przykładach omów te postawy, ich moralny aspekt i konsekwencje.
34. Literatura pamiętnikarska. Przedstaw jej cechy gatunkowe i funkcje, odwołując się do wybranych utworów.
35. Formy publicystyczne w literaturze XIX i XX wieku i ich problematyka. Przedstaw na wybranych przykładach.
36. Życie jako gra. Omów na przykładach wybranych tekstów literatury pięknej z różnych epok.
37. Przedstaw wzajemne relacje Polaków i Żydów na przykładzie wybranych utworów literackich różnych epok.
38. "Pan Tadeusz" w opinii współczesnych i w ocenach następných pokoleń. Przedstaw na podstawie wybranych tekstów.
39. Proza kobieca, poezja kobieca - czy można wyróżnić takie kategorie literackie? Odpowiedz, analizując wybrane utwory literackie napisane przez kobiety.
40. Literatura science - fiction jako odbicie lęków współczesnego człowieka. Omów problem na podstawie wybranych przykładów.
41. J. Słowacki i W. Gombrowicz jako demaskatorzy mitów o Polsce i Polakach.
42. Poezja J. Kaczmarskiego jako reakcja na rzeczywistość. Zaprezentuj temat na podstawie wybranych tekstów.
43. Młodzi wobec wyzwań swoich czasów. Przedstaw różnorodność postaw, analizując wybrane przykłady literackie.
44. Postaci historyczne w literaturze (np. Jan Kazimierz, Stefan Czarniecki, Stańczyk, Stanisław August Poniatowski). Zaprezentuj sposób ich kreowania i wpływ na wymowę utworów.
45. Azyl, twierdza, świątynia, ruina ... Określ rolę, jaką pełni dom w życiu bohaterów literackich? Odwołaj się do wybranych utworów z literatury polskiej i obcej.
46. Topos matki w literaturze średniowiecznej, romantycznej i współczesnej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.

47. Antyk jako źródło współczesnej literatury. Przedstaw inspiracje kulturą starożytną w wybranych utworach twórców XX wieku.
48. Biblia w literaturze. Na podstawie analizy tekstów literackich różnych epok przedstaw sposoby i funkcje nawiązań do Księgi.
49. Dzieciństwo jako kraina mityczna. Porównaj różne obrazy „kraju lat dzieciennych” w literaturze.
50. Różne spojrzenia na wieś i jej mieszkańców w literaturze polskiej. Przeanalizuj zagadnienie na wybranych przykładach z różnych epok.
51. Antyczna i Szekspirowska koncepcja losów ludzkich. Porównaj, zestawiając wybrane utwory.
52. Poezja funeralna, jej rodowód i kontynuacje w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach utworów.
53. Utopia to miejsce, którego nie ma. Literackie realizacje utopizmu na wybranych przykładach.
54. Duchowni jako bohaterowie literaccy. Omów na wybranych przykładach z różnych epok.
55. Przedstaw najciekawsze realizacje motywu pojedynku w literaturze i innych dziedzinach sztuki.
56. Motywy oniryczne w literaturze polskiej. Jak twórcy wykorzystywali motyw snu w swoich dziełach?
57. Kamienica jako przestrzeń życia człowieka. Zanalizuj wybrane przykłady dzieł literackich.
58. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
59. Fascynacja obrzędami ludowymi w literaturze polskiej. Omów to zjawisko, analizując wybrane przykłady dzieł literackich.
60. Twórcza i destrukcyjna siła miłości w życiu człowieka. Omów na wybranych przykładach bohaterów literackich.
61. Postęp techniczny kontra tradycja. Przedstaw ten problem na przykładzie wybranych utworów literackich.
62. Mity polskiego romantyzmu. Ich kontynuacje – akceptacje i polemiki z nimi – w literaturze spadkobierców. Przedstaw problem na wybranych przykładach utworów Orzeszkowej, Prusa, Sienkiewicza, Żeromskiego, Wyspiańskiego.
63. Jakimi sposobami pisarze kreują obrazy o charakterze satyrycznym? Omów wybrane przykłady.
64. Grzech i występki jako motyw literacki. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady.
65. Bohater tragiczny w literaturze antycznej, romantycznej i współczesnej. Porównaj sposób jego kreacji.
66. Motyw władzy w literaturze. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych utworów
67. Motyw domu i rodziny w wybranych utworach XIX i XX wieku. Zanalizuj i zinterpretuj różnorodność ujęć w odwołaniu do konkretnych przykładów.
68. Przedstaw na wybranych przykładach motyw franciszkański i sposoby ich wykorzystania w poezji polskiej.
69. Śledztwo, sąd i proces w literaturze. Na podstawie wybranych dzieł przedstaw sposób funkcjonowania tego motywu.
70. Literatura faktu. Dokonaj analizy i interpretacji tego zjawiska kulturowego XX wieku na wybranych przykładach.
71. Memento mori w średniowieczu i baroku. Porównaj funkcjonowanie motywu, odwołując się do wybranych utworów.

72. Sposoby kreowania postaci ojca w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
73. Motyw pieniądza i jego funkcje w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literatury różnych epok
74. Co kieruje bohaterami, którzy decydują się popełnić zbrodnię? Omów problem na podstawie wybranych utworów literackich
75. Polski savoir vivre w świetle literackich opisów z różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
76. Wpływ miłości na wybory moralne człowieka. Rozważ zagadnienie, odwołując się do przykładów literackich z różnych epok.
77. Rola wizji, snu, prorocтва w utworach literackich. Omów zagadnienie odwołując się do literatury XIX i XX wieku.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuk

1. Portrety ludzi starych w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
2. Metafora drogi i jej rola w kulturze. Omów zagadnienie dokonując analizy porównawczej ujęć literackich, plastycznych i filmowych tego motywu.
3. Sposoby funkcjonowania motywu czasu i zegara w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
4. Życie codzienne w literaturze i malarstwie. Przedstaw temat odwołując się do wybranych tekstów kultury.
5. Zaprezentuj literackie i malarskie kreacje ludzi nieszczęśliwych, odwołując się do znanych Ci przykładów.
6. Przedstaw znaczenie motywu nocy w wybranych dziełach literackich i malarskich różnych epok.
7. Warszawa w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
8. Motyw wiosny w literaturze i malarstwie. Omów różne sposoby jego funkcjonowania na podstawie wybranych przykładów.
9. Literackie i filmowe obrazy bohaterów w sutannie i habicie. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
10. Symbolika stroju w literaturze i innych sztukach. Omów problem na wybranych przykładach.
11. Bohaterowie mitologii antycznej w literaturze i rzeźbie. Przedstaw na wybranych przykładach.
12. Sposoby wykorzystania techniki impresjonistycznego obrazowania w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów na wybranych przykładach.
13. Literackie i plastyczne obrazy morza. Omów ich funkcje w wybranych dziełach literackich i malarskich.
14. Symbolika kwiatów. Przedstaw funkcje tego motywu w literaturze i sztuce.
15. Wizerunek żołnierza w literaturze i malarstwie. Porównaj sposoby jego prezentowania.
16. Różne ujęcia motywu powrotu w literaturze i filmie. Omów na wybranych przykładach.
17. Symbolika kolorów. Omów temat, analizując wybrane przykłady literackie i filmowe.

18. Wizerunek dziecka w różnych tekstach kultury. Przedstaw sposoby jego prezentacji i funkcje w utworach literackich i z innych dziedzin sztuki.
19. Sposoby przedstawiania pór roku w tekstach kultury. Porównaj ich funkcje w dziełach literackich i z innych dziedzin sztuki.
20. Sposób kreacji świętych w literaturze i sztuce- odchodzenie od stereotypowego obrazu świętego czy konwencjonalny sposób przedstawiania. Omów na wybranych przykładach.
21. Mitologizacja Tatr w literaturze, sztukach plastycznych i muzyce Młodej Polski. Analiza dzieł.
22. Zjawy, sny i wizje. Określ, jaką funkcję pełnią w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie na przykładach tekstów różnych epok.
23. Różne ujęcia anioła w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
24. Wesele i ślub w literaturze i malarstwie. Omów różne funkcje motywu na wybranych przykładach utworów literackich i malarskich.
25. Motywy biblijne jako tematy literatury i sztuki. Omów metody wykorzystania topiki biblijnej na podstawie wybranych dzieł z różnych epok i dziedzin sztuki.
26. Literackie i malarskie obrazy bitew. Porównaj sposoby ich ukazania i funkcje, jakie pełnią w wybranych dziełach.
27. Męska przyjaźń w literaturze i filmie. Omów na wybranych przykładach.
28. Motyw powstań narodowych w literaturze i sztuce polskiej. Omów na wybranych przykładach.
29. Sposób kreowania świata przedstawionego za pomocą technik narracji pierwszoosobowej w literaturze i filmie.
30. Obraz rewolucji w różnych tekstach literatury i z innych dziedzin sztuki.
31. Różne sposoby nawiązywania do mitów greckich. Rozważ temat na wybranych przykładach literackich i plastycznych.
32. Historia jako inspiracja dla literatury i malarstwa (np. Sienkiewicza i Matejki lub innych). Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
33. Literatura w malarstwie, malarstwo w literaturze. Przedstaw temat, analizując wybrane utwory.
34. Różne sposoby portretowania samego siebie. Autoportret w malarstwie, autobiografia w literaturze. Omów sposoby kreacji „ja” artysty, analizując wybrane teksty literackie i kultury.
35. Sposób kreowania postaci historycznych w literaturze i sztuce polskiej. Rozwiń temat na wybranych przykładach.
36. Krajobrazy ojczyzny – ich funkcje w kreowaniu świata przedstawionego w dziele literackim i filmowym. Omów, odwołując się do wybranych przykładów.
37. Reżyser adaptacji filmowej – twórca czy odtwórca? Oceń zakres swobody artystycznej twórcy filmu, odwołując się do wybranych przykładów.
38. Przedstaw funkcje motywu biesiady w wybranych tekstach kultury.
39. Metody budowania nastroju w literaturze i filmie. Scharakteryzuj na wybranych przykładach.
40. Personifikacje zła w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
41. Rola karykatury w literaturze i sztuce. Rozważ problem na wybranych przykładach.
42. Artystyczne prowokacje. Omów i oceń zjawisko, odwołując się do przykładów z literatury i innych dziedzin sztuki
43. Różne wizerunki Niemców w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Dokonaj analizy wybranych utworów literackich i innych tekstów kultury. Sformułuj wnioski.
44. Przedstaw różne portrety rycerzy niezłomnych ukazane w wybranych utworach literackich i innych tekstach kultury.

45. Od Krasickiego do Młynarskiego. Polska literatura i piosenka satyryczna w walce z wadami Polaków. Omów wybrane przykłady.
46. Groza totalitaryzmu w literaturze i filmie współczesnym. Zaprezentuj temat na wybranych przykładach.
47. Świętości i mroki średniowiecza w literaturze, malarstwie i filmie. Omów temat na podstawie wybranych przykładów.
48. Udowodnij na przykładach z literatury, plastyki i muzyki rozrywkowej, że kicz jest sztuką szczęścia.
49. Omów obecność kiczu w wybranych tekstach kultury.
50. Śląsk w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów na wybranych przykładach.

Język

1. Styl felietonów wybranych publicystów - dokonaj porównania.
2. Nazwy współczesnych zespołów muzycznych. Omów je pod względem etymologicznym, semantycznym i słowotwórczym.
3. Dowcipy językowe. Przeanalizuj mechanizmy ich powstawania.
4. Epistolografia dwóch epok. Porównaj styl i język listów z różnych okresów. Omów przyczyny różnic w leksyce, frazeologii i składni.
5. Błędy frazeologiczne we współczesnej polszczyźnie. Omów problem na konkretnych przykładach z radia, telewizji i prasy
6. Jaką rolę pełnią dialekty w utworach literackich?- omów na wybranych przykładach.
7. Tak mówią bohaterowie literaccy. Omów język trzech wybranych postaci ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową i charakter.
8. Funkcje stylizacji modlitewnych w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
9. Zwroty grzecznościowe dawniej i dziś. Omów na wybranych przykładach.
10. Język bloga. Posługując się wybranymi przykładami omów charakterystyczne cechy dzienników internetowych.
11. Przewiska w literaturze i języku codziennym. Zaprezentuj i zinterpretuj przykłady.
12. Funkcja aluzji literackiej w tytułach artykułów prasowych i reklamach telewizyjnych. Omów na wybranych przykładach zaczerpniętych z reklam prasowych i telewizyjnych.
13. Najciekawsze nazwy sklepów, kawiarni i restauracji w Twoim mieście. Zanalizuj zebrany materiał językowy i określ, jakie tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny znalazły w nim swoje odzwierciedlenie.
14. Nowe typy komunikatów (SMS, e-mail, chat...). Przeanalizuj ich stylistykę na celowo zgromadzonym materiale językowym.
15. Na wybranych przykładach scharakteryzuj jedną z odmian środowiskowych współczesnej polszczyzny.
16. Zbadaj i omów pochodzenie nazw miejscowych twojego regionu.
17. Omów zjawisko mody na imiona jako element przemian kulturowych.
18. Język prasy. Na konkretnych przykładach omów różne odmiany stylu publicystycznego.
19. Omów funkcję nazw własnych w utworach literackich (na wybranych przykładach).
20. Metaforyczny opis świata w języku potocznym. Analiza wybranego materiału.

21. Na podstawie zgromadzonego materiału omów zmiany znaczeń wyrazów w dziejach języka.
22. Oceń poprawność różnego typu innowacji językowych, występujących we współczesnej polszczyźnie. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
23. Funkcje języka w tworzeniu groteskowych obrazów świata. Omów problem na wybranych przykładach.
24. Język ezopowy w literaturze rozwijającej się w warunkach cenzury. Omów na wybranych przykładach.
25. Omów różne sposoby użycia gwary ludowej w wybranych utworach artystycznych.
26. Komizm językowy. Omów sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
27. Etykieta językowa dawniej i dziś. Omów ten problem, odwołując się do przykładów literackich różnych epok.
28. Język komiksów i jego rola w kreowaniu obrazu świata przedstawionego. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
29. Dokonaj analizy przykładów celowego naruszania normy językowej w wybranych utworach literatury polskiej XX wieku. Oceń zasadność prezentowanych odstępstw.
30. Na przykładzie wybranych tekstów scharakteryzuj tendencje językowe współczesnej polszczyzny.
31. Wpływy obce w języku polskim na terenie Twojego regionu. Omów temat, odwołując się do zgromadzonego przez siebie materiału językowego.
32. Na wybranych przykładach scharakteryzuj język manifestów i programów literackich.
33. Na wybranych przykładach porównaj język gatunków publicystycznych dwóch wybranych epok.
34. Eksperymenty językowe. Odwołując się do wybranych utworów, omów rolę i funkcję tego zjawiska.
35. Język liryki miłosnej. Scharakteryzuj go i porównaj na wybranych utworach z różnych epok.
36. Język ogłoszeń prasowych. Na wybranych przykładach dokonaj analizy i przedstaw charakterystyczne jego cechy.
37. Język literackich kochanków. Na wybranych przykładach określ i scharakteryzuj środki językowe typowe dla mówienia o miłości.
38. Rozważ funkcje archaizmów w wybranych tekstach literackich.
39. List jako forma wypowiedzi literackiej. Dokonaj analizy słownictwa listów wybranych z dwu różnych epok.
40. O językowych sposobach wyrażania uczuć. Omów zagadnienie odwołując się do przykładów wybranych z tekstów literackich wcześniejszych epok i współczesnych.
41. Różnorodność funkcji języka nagłówków prasowych. Omów to zagadnienie odwołując się do wybranego ze współczesnej prasy materiału.
42. „Przysłowia mądrością narodu”. Omów cechy językowe oraz funkcje przysłów ludowych.
43. Mowy słynnych mówców a przemówienia współczesnych polityków. Omów i porównaj je pod względem języka.
44. Funkcje stylizacji biblijnej w literaturze polskiej. Przedstaw na wybranych przykładach.
45. Funkcje stylizacji modlitewnych w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
46. Język potoczny a literatura współczesna. Na wybranych przykładach omów różne sposoby twórczego wykorzystania języka mówionego w utworze literackim.

